

Višekriterijumska analiza

---

dr Miodrag Grujić, dipl. inž. maš.

Beograd, UN House, 23. maj 2019.

Svrha višekriterijumske analize

- Jedan od glavnih ciljeva Projekta je izrada Nacionalnog programa **prioriteta** za finansiranje iz GCF
- Kriterijumi treba kvalitetno i verno da pokažu na šta Republika Srbija treba da stavi akcenat da bi utvrdila prioritete
- Potrebno sagledati potrebe Srbije integracijom različitih aspekata
- Klimatska, ali i ekonomska, društvena, naučna komponenta
- Posebno razmatrati mitigaciju i adaptaciju na klimatske promene
- Neophodno učešće različitih zainteresovanih strana u diskusiji

Metodologija

- Posebne analize za adaptaciju i mitigaciju
- Postavljanje kriterijuma
- Predlog liste mera/aktivnosti/projektnih ideja
- Ocenjivanje mera/aktivnosti/projektnih ideja po kriterijumima
- Rezultat - Nacionalni program prioriteta za odredjeni period vremena
- Nacionalni program prioriteta istovremeno sugeriše oblasti budućih projekata/programa za apliciranje kod GCF
- **Očekujemo Vaše predloge i sugestije**

Mitigacija – ublažavanje klimatskih promena

Identifikovane oblasti:

- Energetska efikasnost – proizvodnja, distribucija, potrošnja
- Upotreba obnovljivih izvora energije
- Saobraćaj – vrsta goriva, mobilnost
- Nauka – inovacije
- Toplotna i električna energija, potrošna topla voda

Mitigacija – ublažavanje klimatskih promena

Predloženi kriterijumi:

- Uticaj na smanjenje GHG emisija i udeo u nacionalnom cilju smanjenja emisija GHG prema Sporazumu iz Pariza
- Dodatni benefiti od projekta (kvalitet vazduha, vode) i smanjenje negativnih uticaja na prirodne resurse
- Uključenost privatnog sektora i uticaj na zapošljavanje
- Urgentnost primene mere/ aktivnosti
- Teritorija na kojoj se primenjuje mera/ aktivnost
- Pozitivan uticaj na zdravlje i bezbednost ljudi i dobrobit domaćinstava
- Uključenost lokalne samouprave i ravnomerni regionalni razvoj
- Inovativnost

Mitigacija – ublažavanje klimatskih promena

Predložene mere/aktivnosti/projektne ideje:

- Povećanje energetske efikasnosti u zgradama
- Povećanje energetske efikasnosti u proizvodnji, distribuciji i potrošnji električne i toplotne energije
- Korišćenje OIE u proizvodnji električne i toplotne energije
- Podsticaji za inovacije i promotivne projekte
- Podsticaji za proizvodnju biogoriva i stavljanje na tržište
- Zamena korišćenja električne energije za proizvodnju sanitarne tople vode

Mitigacija – ublažavanje klimatskih promena

Br.	Mera/ Aktivnost	Uticaj na smanjenje GHG emisija i udeo u nacionalnom cilju smanjenja emisija	Dodatni benefiti od projekta (kvalitet vazduha, vode) i smanjenje negativnih uticaja na prirodne resurse	Uključenost privatnog sektora i uticaj na zapošljavanje	Urgentnost primene mere/aktivnosti	Teritorija na kojoj se primenjuje mera/aktivnost	Pozitivan uticaj na zdravlje i bezbednost ljudi i dobrobit domaćinstava	Uključenost lokalne samouprave i ravnomerni regionalni razvoj	Inovativnost	Ukupan broj poena
1	Povećanje energ. efik. u zgradama	5	4	5	5	5	5	5	4	4,80
2	Povećanje energ. efik. u proizvodnji, distribuciji i potrošnji en.	5	4	5	4	5	4	4	5	4,60
3	Korišćenje OIE	5	4	5	4	5	4	4	5	4,60
4	Podsticaji za inovacije i promot. proj.	5	4	5	4	4	5	4	5	4,55
5	Podsticaji za biogoriva	4	4	4	4	4	4	4	4	4,00
6	Zamena korišć. el. en. za PTV	3	4	4	3	4	4	4	3	3,50
	Težinski koef.	0,25	0,10	0,10	0,15	0,15	0,10	0,05	0,10	

Adaptacija na izmenjenje klimatske uslove

Predloženi kriterijumi:

- Pogođenost izmenjenim klimatskim uslovima
- Povezanost sa drugim sektorima i aktivnostima
- Podsticaj za smanjenje rizika
- Doprinos sektora GDP
- Unapređenje infrastrukture
- Doprinos mitigaciji
- Podsticaj za inovacije i promotivne projekte

Adaptacija na izmenjenje klimatske uslove

Predložene mere/aktivnosti/projektne ideje:

- Povećanje efikasnosti sistema
- Primena najboljih dostupnih tehnika
- Unapređenje monitoringa i ostalih neinvesticionih mera
- Unapređenje efikasnog korišćenja prirodnih resursa
- Uvođenje prakse adaptivnog upravljanja

Zajednički nazivi mera koje se primenjuju u različitim sektorima:
vodni resursi, šumarstvo, poljoprivreda, zdravlje, infrastruktura itd.

Utemeljenje u nacionalnim izveštajima (komunikacijama) o promeni klime

Adaptacija na klimatske promene

Br.	Mera/ Aktivnost	Pogođenost izmenjenim klimatskim uslovima	Povezanost sa drugim sektorima i aktivnostima	Podsticaj za smanjenje rizika	Doprinos mitigaciji	Unapređenje infrastrukture	Doprinos sektora BDP	Podsticaj za inovacije i promotivne projekte	Ukupan broj poena
1	Povećanje efi- kasnosti sistema	5	5	5	5	4	4	4	4,70
2	Primena najbo- ljih dostupnih tehnika	5	4	5	4	4	4	5	4,55
3	Unapređenje monitoringa i ostalih neinves- ticionih mera	5	5	5	4	4	3	4	4,45
4	Unapređenje efik. korišćenja prir. resursa	5	4	5	4	4	4	4	4,45
5	Uvođenje prakse adaptivnog upravljanja	5	4	5	4	4	3	4	4,35
	Težinski koef.	0,30	0,10	0,15	0,15	0,10	0,10	0,10	

Višekriterijumska analiza - zaključak

Prioritetni sektori:

- **energetika, saobraćaj, poljoprivreda, vodni resursi, šumarstvo, zdravlje, infrastruktura**

Načini delovanja:

- **prevencija, efikasnost, monitoring, primena najboljih dostupnih tehnika**

Ključan i neophodan korak: diskusija, sugestije, dogovor.

Hvala

---

serbia-gcfteam@minpolj.gov.rs

danijela.bozanic@unep.rs

ivana.vujin@unep.rs

miodrag.grujic@unep.rs

---

www.unenvironment.org